

Čís. 12905.

K projednání a rozhodování všech sporů mezi nemocenskými lékaři a nemocenskými pojišťovnami, jež mají základ ve smluvním poměru založeném rámcovou smlouvou ze dne 19. června 1931, jest příslušný rozhodčí soud touto smlouvou zřízený.

Spadá sem i žaloba, již se domáhá nemocenský lékař výroku, že je ve smluvním poměru k žalované nemocenské pojišťovně, ježto výpověď daná mu před působností rámcové smlouvy pozbyla platnosti dohodou učiněnou mezi organisacemi k příznivějšímu dojednání nové kolektivní smlouvy a pak ujednáním rámcové smlouvy.

(Rozh. ze dne 13. října 1933, R I 904/33.)

Žalující lékař domáhal se žalobou, zadanou na krajském soudě, na žalované Okresní nemocenské pojišťovně, by bylo určeno, že žalobce jest podle rámcové smlouvy, platné od 1. července 1931, oprávněn vykonávati lékařskou službu pro žalovanou Okresní nemocenskou pojišťovnu a že mezi stranami jest smluvní poměr, upravený rámcovou smlouvou, ujednanou ve smyslu § 142 zákona čís. 221/24 mezi Ústřední jednotou československých lékařů a Pojišťovací radou, platnou od 1. července 1931. Procesní soud první stolice, zamítнув námitky nepřípustnosti pořadu práva a věcné nepříslušnosti, uznal podle žaloby. Odvolací soud nevyhověl odvolání, pokud napadalo rozhodnutí prvního soudu o námitce nepřípustnosti pořadu práva, vyhověl mu však co do rozhodnutí o námitce věcné nepříslušnosti, zrušil napadený rozsudek pro věcnou nepříslušnost dovolaného soudu a nařídil prvnímu soudu, by, až toto rozhodnutí odvolacího soudu nabude právní moci, spisy postoupil k příslušnému rozhodnutí sporu úřadujícímu předsedovi rozhodčího soudu stanoveného v čl. 97 rámcové smlouvy de dto v Praze dne 19. června 1931 o úpravě lékařské služby pro nemocenské pojišťovny. D ů v o d y: Podle § 577 c. ř. s. mohou se strany dohodnouti zvláštní úmluvou, by se rozhodnutí právní rozepře stalo jedním nebo několika rozhodci (úmluva o rozsudím). Taková úmluva, byla-li před sporem platně učiněna, nevylučuje sice pořad práva, avšak opravňuje, byla-li žaloba proti úmluvě podána u řádného soudu, stranu žalovanou, by v čas (§ 239 druhý odstavec c. ř. s.) namítala nepříslušnost řádného soudu. V případě, o který jde, žalovaná nemocenská pojišťovna již při prvním roku namítla věcnou nepříslušnost krajského soudu, podle názoru odvolacího soudu právem. Jest nesporné, že dne 1. července 1931 vstoupila v platnost rámcová smlouva o úpravě lékařské služby u nemocenských pojišťoven ze dne 19. června 1931, kterážto rámcová smlouva uveřejněna jest ve věstníku českých lékařů ze dne 3. července 1931, ročník XLIII, čís. 27. Tato rámcová smlouva sjednána byla mezi Ústřední jednotou československých lékařů a Reichsverband der Deutschen Ärzte-Vereine in der Tsch. Republik na jedné straně a Pojišťovací radou na straně druhé. Jest nesporné, že žalobce jest členem lékařské organisace, které se tato rám-

cová smlouva týká, a že dne 1. července 1931 konal lékařskou službu pro žalovanou okresní nemocenskou pojišťovnu. Podle článku 4 rámcové smlouvy a § 142 odst. (1) pojišťovacího zákona čís. 221/1924 sb. z. a n. jest tato rámcová smlouva závazná pro smluvní poměr mezi žalobcem a žalovanou pojišťovnou. Pro rozhodnutí o námitce nepřislušnosti není třeba obírat se otázkou, zda tato závaznost jeví účinky i po stránce materielně-právní co do právních skutečností nastalých před 1. červencem 1931. Tuto otázku bude řešiti při rozhodování ve věci samé. Co do práva formelního (procesního) jest však usouditi, že dnem 1. července 1931 vstoupila bezvýminečně pro obě strany v platnost ustanovení nové rámcové smlouvy o smírčím a rozhodčím řízení (článek 81—111). Žaloba, o kterou jde, podána byla po 1. červenci 1931. Podle čl. 81, 82 rámcové smlouvy po dobu její platnosti není přípustno, by spory z výkonu lékařské služby byly řešeny jiným způsobem, než v řízení smírčím nebo rozhodčím. Úkolem smírčího řízení jest, by se strany dohodly neb aby se podrobily smírčímu návrhu (článek 91). Podle článku 90 jest stížnost k smírčímu sboru podati ve lhůtách poměrně krátkých. Smírčí řízení zavedeno jest patrně za tím účelem, aby uleveno bylo soudu rozhodčímu, který jinak jest pro veškeré spory ze služebního poměru mezi lékaři a nemocenskými pojišťovnami příslušný. Nelze souhlasiti s názorem žalobce, že v souzeném případě nejde o spor z výkonu lékařské služby, ani o spor ze smluvního poměru, nýbrž že prý jde o spor o existenci smluvního poměru a že proto nejsou příslušnými ani smírčí sbor ani soud rozhodčí. Neboť z ustanovení článku 90 čís. 1 rámcové smlouvy jest zřejmé, že smírčí řízení a tudíž i řízení rozhodčí týká se též případů, kdy lékaři byla dána výpověď. Znění článku 104 rámcové smlouvy jest sice poněkud nepřesné, avšak v souvislosti s ostatními ustanoveními smlouvy (srov. zejména čl. 82, 90 čís. 1, 94, 109) jest zřejmé, že před rozhodčí soud patří spory ze smluvního poměru mezi lékaři a nemocenskými pojišťovnami, nebyl-li spor již dříve vyřízen řízením smírčím. V souzeném případě lhůta k podání stížnosti k smírčímu sboru již uplynula (čl. 90 čís. 1) a proto smírčí řízení nepřichází dále v úvahu. Že tu jde o platnou rozhodčí smlouvu § 577 c. ř. s., vyplývá jednak z ustanovení § 142 odst. 3 pojišť. zákona čís. 221/24 (v doslovu novely čís. 184/1928 sb. z. a n.), jednak z ustanovení čl. 109 cit. rámcové smlouvy, kde jest řeč o tom, kdy »rozhodčí smlouva« pro určitý případ pozbývá platnosti. Soud odvolací tudíž podle §§ 471 čís. 6, 475, odst. 2 c. ř. s. v neveřejném sezení, vyhověv námitce nepřislušnosti, zrušil napadený rozsudek a nařídil, čeho jest třeba, aby zavedeno bylo řízení před příslušným soudem rozhodčím. Soud odvolací zároveň podle § 519 čís. 3 c. ř. s. vyslovil, že řízení před pojišťovacím soudem má býti započato až toto usnesení nabude právní moci.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl žalobcovu rekursu.

D ů v o d y:

Odvolacímu soudu nelze vytýkati nesprávné právní posouzení, vyřkl-li, že k projednání a rozhodnutí sporu, o kterýž jde, nejsou

příslušny řádné soudy a zvláště dovolaný soud, ježto je tu založena příslušnost rozhodčího soudu podle rámcové smlouvy o úpravě lékařské služby u nemocenských pojišťoven ze dne 19. června 1931, uveřejněné ve věstníku českých lékařů ze dne 3. července 1931, ročník XLIII čís. 27. K správným důvodům odvolacího soudu jest jen toto poznamenati: Žalobce opírá žalobní nárok o rámcovou smlouvu a je tedy zřejmé, že, trvá-li na užití materielně-právních ustanovení této smlouvy, musí se řídit i jejími formálními (procesními) předpisy, jako pro něho závaznými. Čl. 82 rámcové smlouvy vyslovuje všeobecnou zásadu, že po dobu platnosti smlouvy není přípustné, by spory byly řešeny jiným způsobem než v řízení smírčím neb rozhodčím. Rozsah příslušnosti smírčího sboru (čl. 83) je v článku 89 jen příkladmo uveden a je tu zdůrazněno, že smírčí sbor má »zejména« jednati o veškerých sporech ze smluvního poměru lékařů k nemocenským pojišťovnám. Článek 90, stanovící lhůty, v nichž stížnosti mají býti k smírčímu řízení podány, zmiňuje se pod čís. 1 o výpovědích daných lékařům. Ze článku 104 vychází pak najevo, že rozhodčí soud je příslušný ve všech případech, jež podléhají smírčímu řízení (čl. 104 čís. 1, 2). Ze všech těchto ustanovení rámcové smlouvy nemůže býti pochybnosti, že projednání a rozřešení všech sporů ze služebního poměru mezi nemocenskými lékaři a pojišťovnami mělo býti řádným soudům odňato a vyhrazeno rozhodčímu řízení. Čl. 81, jenž vyslovuje jakýsi všeobecný program, zdůrazňuje ovšem, že smírčí řízení a rozhodčí soudy byly zavedeny k zajištění dobrého poměru mezi lékaři a ústavy, aby totiž rozpory »vznikající z výkonu lékařské služby« byly takto přátelským způsobem vyřizovány; avšak tento článek obsahuje jen všeobecnou myšlenku, jež došla bližší úpravy v následujících ustanoveních, nedovolujících úzký výklad rozsahu příslušnosti rozhodčích soudů a svědčících zřejmě tomu, že všechny spory mezi příslušníky obou organizací mají býti smírně vyřizovány, mají-li základ ve smluvním poměru rámcovou smlouvou mezi účastníky založeném. Nemůže býti pochybné, že doslov žalobního žádání při tom nerozhoduje a že nesejde na tom, zni-li na plnění či na určení určitého práva nebo právního poměru, neboť záleží jen na důvodu žalobním. Žalobce uplatňuje, že je ve smluvním poměru k žalované straně, ježto výpověď jemu před působností rámcové smlouvy daná pozbyla platnosti dohodou učiněnou mezi organizacemi k příznivějšímu dojednání nové kolektivní smlouvy a pak ujednáním rámcové smlouvy, a domáhá se určení tohoto poměru, jelikož žalovaná strana zánik výpovědi neuznává a trvání smluvního poměru žalobcova popírá. Jde tedy zřejmě o spor ze smluvního poměru žalobcova jím tvrzeného. Nelze souhlasiti s názorem žalobcovým, že ve sporném případě nebylo možno podati stížnost k smírčímu sboru, jelikož za platnosti nové smlouvy žalobci řádná výpověď nebyla dána. To je sice správné, avšak — jak žalobce sám v žalobě uvádí — žalovaná dala jiným způsobem žalobci po účinnosti rámcové smlouvy »důvod k stížnosti« pro porušení jeho práva; měl tedy pak podle čl. 90 čís. 2 stížnost podati k smírčímu sboru do 30 dnů ode dne, kdy se o tomto důvodu dověděl. Rozřešení otázky, jaký vliv opomenutí stížnosti má

pro uplatňování nároku, nespadá do rámce sporu o příslušnost a musí býti vyhrazeno příslušnému orgánu, t. j. rozhodčímu soudu samému. Pokud jde o příkaz odvolacího soudu, aby první soud postoupil spisy k příslušnému rozhodnutí sporu úřadujícímu předsedovi rozhodčího soudu, neměl nejvyšší soud důvod touto doložkou se zabývat, protože v tom směru v rekursu nebylo nic vytýkáno.

Čís. 12906.

Není přípustna obnova soudního řízení o svolení k výpovědi podle zákona o ochraně nájemců.

(Rozh. ze dne 13. října 1933, R I 943/33.)

Soud první stolice odmítl návrh vypovídání, by bylo obnoveno nesporné řízení, v němž bylo pravoplatně uděleno soudní svolení k výpovědi navrhovatele z bytu. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekurent se domáhá podle § 49 zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. obnovy výpovědního řízení, jež skončilo pravoplatným svolením soudu, by byla dána stěžovateli výpověď z bytu. Pro řízení o soudním svolení k výpovědi nájemníků jsoucích pod ochranou zákona ze dne 28. března 1928 čís. 44 sb. z. a n. — jehož platnost s určitými změnami (jež se však na tento případ nehodí), zůstala zachována do dneška — platí ustanovení § 4 zákona toho. Jako v rozepřích ze smlouvy nájemní a pachtovní podle §§ 560 a násl. c. ř. s. sledoval zákonodárce účel uspíšiti řízení ve sporech těch, stanoviv v § 571 c. ř. s., že jest hleděti k naléhavosti těchto věcí a v § 575 c. ř. s. kratší lhůty, zejména lhůty opravné, tak i v soudním řízení výpovědním podle zákona o ochraně nájemníků je týž úmysl zákonodárce zřejmý z ustanovení odstavce (5) § 4, kde se praví, že proti usnesení okresního soudu, jímž rozhodnuto o návrhu na svolení k výpovědi, lze podati rekurs do 8 dnů ke sborovému soudu první stolice, a že »jiný opravný prostředek je vyloučen«. Toto ustanovení upravující přípustnost opravných prostředků proti soudnímu rozhodnutí v řízení o svolení k výpovědi podle §§ 1 a 4 zák. o ochr. náj. vyskytuje se v podstatě již v § 3 nařízení ministerstva spravedlnosti a sociální péče ze dne 9. února 1919 čís. 62 sb. z. a n. a bylo převzato do § 4 zákona ze dne 8. dubna 1920 čís. 275 o ochraně nájemníků s tou změnou, že dřívější doslov »další opravný prostředek jest vyloučen« byl nahrazen doslovem »jiný opravný prostředek jest vyloučen«. Jakkoli tento zákon byl od té doby opětovně prodlužován, doplňován a měněn, nebylo na ustanovení § 4 odst. (5) zákona toho již v žádném z pozdějších zákonů o ochraně nájemníků nic změněno, takže jest zřejmé, že úmyslem